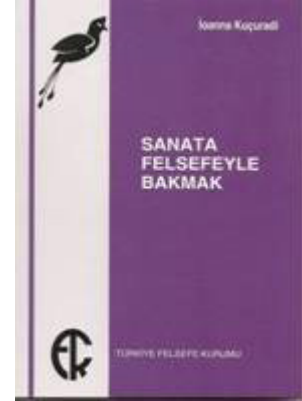

Sanata Felsefeyle Bakmak

To Look at Art with Philosophy

Bircesu USLU^a

*İoanna KUÇURADI,
Türkiye Felsefe Kurumu,
Şubat 2009,
Sayfa sayısı 135.*

Türkiye Felsefe Kurumu'nun başkanlığını yapan İoanna Kuçuradı, insan hakları, insan felsefesi ve etik alanındaki çalışmaları ile birçok kişiye ilham kaynağı olup yol göstermektedir. Kuçuradı'nın "Sanata Felsefeyle Bakmak" adlı kitabı, okuyucular üzerinde derin etki bırakabilecek eserlerinden biridir.

Bu eserde diğer pek çok kavramın yanında 'trajik' kavramı da ayrıntılı bir biçimde incelenmiş, örneklerle zenginleştirilip farklı bakış açıları göz önüne alınarak okuyuculara sunulmuştur. Kuçuradı, 'trajik' kavramını tanımlar ve bir olaya trajik denilmesi için gerekli kriterleri şöyle açıklar: "Trajik çatışmada çatışan değerlerin özelliği, yok edilenle yok eden değerlerin her ikisinin de yüksek ve aynı zamanda olumlu iki değer olmasıdır" (s.10). Yazarın eserde betimlediği 'trajik' önlenemez ve zorunludur; kişinin iki arada bir derede kalmasına sebep olur. Bu durumda kalan kişi sevdiği iki seçenek arasında kalır. Ona seçim yaptıran bu iki seçenekten birini sevmemesi değil, birini diğerinden daha çok sevmesidir. Fakat kişinin seçimi hangi taraftan yana olursa olsun kişi suçlu değildir. Bir seçeneği seçerek diğerine ihanet etmiş sayılmaz. Eğer bir tercihte bulunmasaydı kendi içinde ikileme düşer ve her iki seçeneğe de ihanet etmiş olurdu.

Peki, 'trajik' kavramının var olmadığı bir dünya mümkün mü yoksa hayal ürünü mü? Filozof İoanna Kuçuradı yapıtında bu konuya şöyle değiniyor: "Eksiksiz dünyada, ahlak düzenine katılan bir dünyada, herkesin gerektiği gibi davrandığı, her şeyin yerli yerinde olduğu bir dünyada trajedi ortaya çıkmaz. Şeytanca bir dünyada; yüksek olumlu bir değerler gerçekleştiren hiç kimsenin bulunmadığı bir dünyada da görülmez trajedi." (s. 17). Yani trajedisiz bir dünya ancak bu iki şarttan birinin yerine getirilmesi ile olabilir. Nasıl eksiksiz ve ahlak kurallarının bütünüyle uygulandığı bir dünyanın olabileceği fikri ütopyk; tamamen şeytani, olumlu ve yüksek değerli hiç kimsenin olmadığı dünya da insan ulaşılabilirliğinde değildir. Çünkü insan ne yaparsa yapsın mükemmellikten bir adım uzakta olduğu gibi mutlak kötülüğün de hep bir adım arkasındadır.

^aHacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Öğrencisi, ✉ bircesuuslu@hotmail.com

Gönderim Tarihi: 18.03.2019 • Kabul Tarihi: 26.03.2019

Kuçuradi, eserinde ‘trajik’ kavramının görülmeyen karmaşık bir altyapısı olduğunu göstermektedir. Eseri okurken insan kendini ‘hiç böyle düşünmemiştim’, ‘bu da farklı bir bakış açısı’ ve ‘bu çıkarımı yapmak çok zekice’ derken buluyor. Yazarın baş döndürücü yazı stili ve dolu dolu anlatımı eserin bir çırpıda bitmesini sağlayan özelliklerden. Kuşkusuz bu yapıt okuyucunun hayatını öncesi ve sonrası diye ayıran nadir eserlerden biri.

Tıp eğitimi alan öğrencilerin, İoanna Kuçuradi’nin bu eserini okuyarak yaşama farklı yönlerden bakma, farklı bakış açılarını görme ve farklı görüşleri değerlendirme fırsatı bulmaları “iyi bir hekim” olmalarında oldukça önemlidir. Hekim adayları, sanat eserlerine felsefi açıdan bakarak ve bunu gündelik hayatlarına aktararak kendilerini daha *iyi* yetiştirebilir.

“Sanata Felsefeyle Bakmak” ve benzeri sanat eserlerinin tıp eğitiminin bir parçası olması durumunda, daha yetkin hekim adaylarının yetiştirilmesi ve hekimlerin hekim kimliği kazanmalarına yardımcı olmak mümkün olabilir.

İoanna Kuçuradi*

1959 yılında İstanbul Üniversitesi Felsefe Bölümünden mezun oldu. Mezun olduğu yıl Prof. Dr.Takiyettin Mengüşoğlu’nun asistanı olarak bu bölümde göreve başladı. 1965’te hazırladığı “Schopenhauer ve Nietzsche’de İnsan Problemi” başlıklı tezle Doktora derecesini aldı. 1965-68 yıllarında Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesinde görev yaptı. 1968’de Hacettepe Üniversitesine atanan Kuçuradi, 1969 yılında Felsefe Bölümünü kurdu ve emekli olduğu 2003 yılına kadar Bölüm Başkanlığını yürüttü. 1970’te doçent, 1978’de profesör oldu. Kuçuradi bu üniversitede İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi’ni kurdu ve bu Merkezin bünyesinde İnsan Hakları Yüksek Lisans ve Doktora Programı yürütmeye başladı.1983’te Uluslararası Felsefe Kuruluşları Federasyonunun Yönetim Kuruluna seçildi ve 1988-1998 arasında bu Federasyonun Genel Sekreterliğini, 1998-2003 arasında da Başkanlığını yaptı. Halen bu Federasyonun Onursal Başkanıdır. Felsefe ve İnsan Hakları konusunda bir UNESCO kürsüsü sahibi olan İoanna Kuçuradi, halen, Maltepe Üniversitesi’nin İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi Müdürü ve İnsan Hakları Anabilim Dalı Başkanı olarak görev yapmaktadır. 2010 yılından beri Ölüm Cezasına Karşı Uluslararası Komisyonunun üyesidir.

*Yazarın kısa özgeçmişi Maltepe Üniversitesi İnsan Hakları Araştırma ve Uygulama Merkezi’nin web sayfasından (<https://www.maltepe.edu.tr/insanhaklari/tr/merkez-yonetim-kurulu>) alınmıştır.